

**P L A N
UPRAVLJANJA OTPADOM**

Pljevlja, 2018.godine

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVO A A OTPADA

Podaci o proizvo a u otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvo a a otpada: <u>JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA PLJEVLJA , Ul. Lov enskog Bataljona b.b. Pljevlja.</u>	
Poreski i identifikacioni broj proizvo a a otpada: <u>02023695</u>	
Grad/Opština: <u>PLjevlja</u>	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/ e-mail) : <u>Tursumovi dr Ilhan, tel:052/311 026, fax: 052//311 026, e-mail: domzdravljav@t- com.me.</u>	
Period na koji se plan odnosi: Od <u>21.12.2018</u> do <u>21.12.2021</u> godine	
Podaci o planiranim koli inama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada : <u>18 01 03*Otpad ije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog spre avanja infekcije (Infektivni otpad)</u>	
(sa * se obilježava opasna vrsta otpada)	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja Pljevlja KO Pljevlja, posjedovni list 1622, katastarska parcela broj.754; KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1
Koli ina otpada (u kg ili t/god)	1100 kg /godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada.	Štetnost, toksi nost, kancerogenost i infektivnost
Period tokom kojeg e se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada.	Od 21.12.2018 do 21.12.2021.godine
Na in upravljanja otpadom	Privremeno skladište
Broj : 01-2384/1	Ime i prezime lica koje je sa inilo plan upravljanja otpadom: Tursumovi dr Ilhan
Datum <u>21.12.2018.godine</u>	Potpis:_____

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVO A A OTPADA

Podaci o proizvo a u otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvo a a otpada: <u>JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA PLJEVLJA, Ul.Lov enskog bataljona bb Pljevlja</u>	
Poreski i indetifikacioni broj priozvo a a otpada: <u>02023695</u>	
Grad/Opština: <u>PLJEVLJA</u>	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/ e-mail) : <u>Tursumovi dr Ilhan, tel:052/311 026, fax: tel:052/311 026, e-mail: domzdravljavp@t- com.me.</u>	
Period na koji se plan odnosi: Od <u>21.12.2018</u> do <u>21.12.2021</u> godine	
Podaci o planiranim koli inama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada : <u>18 01 04 -Otpad ije sakupljanje i odlaganje podliježe posebnim zahtjevima zbog spre avanja infekcije npr: zavoji gipsevi i posteljina, odje a za jednokratnu upotrebu i pelene (Neinfektivni otpad)</u>	
(sa * se obilježava opasna vrsta otpada)	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja Pljevlja KO Pljevlja, posjedovni list 1622, katastarska parcela broj 754; KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1
Koli ina otpada (u kg ili t/god)	250 kg /godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada.	Štetnost, toksi nost, kancerogenost
Period tokom kojeg e se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada.	Od 21.12.2018 do 21.12.2021.godine
Na in upravljanja otpadom	Privremeno skladište
Broj :01- <u>2384/1</u>	Ime i prezime lica koje je sa inilo plan upravljanja otpadom: <u>Tursumovi dr Ilhan</u>
Datum <u>21.12..2018.godine</u>	Potpis: _____

Obrazac : 3. PUO-PO

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVO A A OTPADA

Podaci o proizvo a u otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvo a a otpada: <u>JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA Pljevlja , Ul. Lov enskog bataljona b.b. Pljevlja</u>	
Poreski i indetifikacioni broj priozvo a a otpada: <u>02023695</u>	
Grad/Opština: <u>PLJEVLJA</u>	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/ e-mail) : <u>Tursumovi dr Ilhan, tel:052/311 026, fax: tel:052/311 026, e-mail: domzdravljavp@t- com.me.</u>	
Period na koji se plan odnosi: Od <u>21.12.2018</u> do <u>21.12.2021</u> godine	
Podaci o planiranim koli inama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada : <u>18 01 01 -Oštri predmeti izuzev 18 01 03*</u> (sa * se obilježava opasna vrsta otpada)	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja pLJEVLJA KO Pljevlja, posjedovni list 1622, katastarska parcela broj 754. , KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1
Koli ina otpada (u kg ili t/god)	70 kg /godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada.	Štetnost, toksi nost, kancerogenost iinfektivnosti
Period tokom kojeg e se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada.	Od 21.12.2018 do 21.12.2021.godine
Na in upravljanja otpadom	Privremeno skladište
Broj : <u>01-2384/1</u>	Ime i prezime lica koje je sa inilo plan upravljanja otpadom: <u>Tursumovi dr Ilhan</u>
Datum <u>21.12.2018.godine</u>	Potpis:_____

Obrazac : 4. PUO-PO

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVO A A OTPADA

Podaci o proizvo a u otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvo a a otpada:	
<u>JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA PLJEVLJA , Ul. Lov enskog bataljona b.b. Pljevlja</u>	
Poreski i indetifikacioni broj priozvo a a otpada: <u>02023695</u>	
Grad/Opština: <u>PLJEVLJA</u>	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/ e-mail) : <u>Tursumovi dr Ilhan, tel:052/311 026, fax: tel:052/311 026, e-mail: domzdravljavp@t- com.me.</u>	
Period na koji se plan odnosi:	
Od <u>21.12.2018</u> do <u>21.12.2021</u> godine	
Podaci o planiranim koli inama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada :	
<u>18 01 06* hemikalije koje se sastoje od opasnih supstanci ili ih sadrže (Farmaceutski otpad)</u> (sa * se obilježava opasna vrsta otpada)	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja Pljevlja KO Pljevlja, posjedovni list 1622, katastarska parcela broj 754; KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1
Koli ina otpada (u kg ili t/god)	0 kg /godišnje (stare zalihe koje e biti predate firmi "Hemosan" Bar na dalju obradu)
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada.	Štetnost, toksi nost, kancerogenost
Period tokom kojeg e se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada.	Od 21.12.2018 do 21.12.2021.godine
Na in upravljanja otpadom	Privremeno skladište
Broj :01- <u>2384/1</u>	Ime i prezime lica koje je sa inilo plan upravljanja otpadom: Tursumovi dr Ilhan
Datum <u>21.12.2018.godine</u>	Potpis: _____

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVO A A OTPADA

Podaci o proizvo a u otpada

Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvo a a otpada:

JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA PLJEVLJA , Ul. Lov enskog bataljona b.b. Pljevlja

Poreski i indetifikacioni broj prioizvo a a otpada: 02023695

Grad/Opština: PLJEVLJA

Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/ e-mail) : Tursumovi dr Ilhan, tel:052/311 026, fax: tel:052/311 026, e-mail: domzdravljapv@t- com.me.

Period na koji se plan odnosi:

Od 21.12.2018 do 21.12.2021 godine

Podaci o planiranim koli inama otpada

Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada :

18 01 09 hemikalije koje se sastoje od opasnih supstanci ili ih sadrže (Farmaceutski otpad)

(sa * se obilježava opasna vrsta otpada)

Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela

JZU Dom zdravlja Pljevlja
KO Pljevlja, posjedovni list 1622, katastarska parcela broj 754; KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1

Koli ina otpada
(u kg ili t/god)

35 kg /godišnje (stare zalihe koje e biti predate firmi "Hemosan" Bar na dalju obradu)

Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada.

Štetnost, toksi nost, kancerogenost i infektivnost.

Period tokom kojeg e se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada.

Od 21.12.2018 do 21.12.2021.godine

Na in upravljanja otpadom

Privremeno skladište

Broj :01- 2384/1

Ime i prezime lica koje je sa inilo plan upravljanja otpadom: **Tursumovi dr Ilhan**

Datum 21.12.2018.godine

Potpis: _____

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM PROIZVO A A OTPADA

Podaci o proizvo a u otpada	
Naziv i sjedište, odnosno ime i adresa proizvo a a otpada: <u>JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA PLJEVLJA , Ul. Lov enskog bataljona b.b. Pljevlja</u>	
Poreski i indetifikacioni broj priozvo a a otpada: <u>02023695</u>	
Grad/Opština: <u>PLJEVLJA</u>	
Kontakt osoba (ime i prezime/tel/fax/ e-mail) : <u>Tursumovi dr Ilhan, tel:052/311 026, fax: tel:052/311 026, e-mail: domzdravljavp@t- com.me.</u>	
Period na koji se plan odnosi: Od <u>21.12.2018</u> do <u>21.12.2021</u> godine	
Podaci o planiranim koli inama otpada	
Vrsta otpada sa kataloškim brojem iz kataloga otpada : Miješani komunalni otpad šifra 20 03 01 preuzima JKP '' isto a'' Pljevlja i JKP Žabljak	
Mjesto nastanka otpada, KO i brojevi parcela	JZU Dom zdravlja Pljevlja KO Pljevlja, posjedovni list 1622, katastarska parcela broj 754 i 185; KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1
Koli ina otpada (u kg ili t/god)	8000 kg /godišnje
Za opasni otpad: oznaka svojst(va)ava otpada iz Liste opasnih svojstava otpada.	.
Period tokom kojeg e se obavljati postupak ili aktivnost koje kao rezultat imaju proizvodnju otpada.	Od 21.12.2018 do 21.12.2021.godine
Na in upravljanja otpadom Broj :01- 2384/1_____	Odnosi ga JKP ,, isto a,, Pljevlja i JKP Žabljak Ime i prezime lica koje je sa inilo plan upravljanja otpadom: <u>Tursumovi dr Ilhan</u>
Datum <u>21.12.2018.godine</u>	Potpis:_____

OPIS TEHNOLOŠKOG PROCESA

(vrsta djelatnosti prema klasifikaciji djelatnosti, opis objekta odnosno postrojenja, kapacitete proizvodnje, ulazne sirovine i sl.)

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Pljevlja nalazi se na katastarskim parcelama Opština Pljevlja i Žabljk , i to:

Po listu nepokretnosti 1622 KO Pljevlja katastarska parcela broj 754/1,

Po listu nepokretnosti 3159 KO Pljevlja parcela br. 95.

Po listu nepokretnosti 491 KO Gradac parcela br. 121/3

Po listu nepokretnosti 568 KO Gradac (Šula) parcela br. 508/3

Po listu nepokretnosti 51 KO Potkrajci (Vrulja) parcela br. 413

Po listu nepokretnosti 376 KO Bobovo parcela 17/22

Po listu nepokretnosti 389 KO Boljani i parcela 56/1

Po listu nepokretnosti 415 KO Kosanica, parcela 78/4

Po listu nepokretnosti 347 KO Kova evi i parcela 129/3

Po listu nepokretnosti 185 KO Žabljak, na katastarskim parcelama 2629 i 3637/1

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Pljevlja je referentni centar primarne zdravstvene zaštite za opštine Pljevlja i Žabljak.

. U okviru ambulanti izabranih doktora, centara za podršku i jedinica za podršku sprovode se brojne aktivnosti: 1) imunizacije protiv vakcino-preventibilnih zaraznih bolesti; 2) otkrivanje i suzbijanje inilaca koji uti u na pojavu i širenje zaraznih i nezaraznih bolesti; 3) zdravstvena zaštitu žena i planiranje porodice 4) ku no lije enje i patronažna zdravstvena zaštita.

Važan element unapre enja kvaliteta zdravstvenih usluga predstavlja i adekvatno zbrinjavanje medicinskog otpada. Mehanizam zbrinjavanja otpada u skladu je sa zakonskom regulativom i sa osnovnim principima profesionalne prakse upravljanja otpadom. U tom pravcu sa injen je i ovaj plan, te su u potpunosti uzeti u obzir svi zahtjevi koje nalaže Zakon o upravljanju otpadom („Sl.list RCG“ 80/05 i „Sl. list CG“ 73/08, 64/11).

Prema odredbama zakona, svaka zdravstvena ustanova, koje u toku svog rada proizvede više od 200 kg opasnog otpada godišnje, mora izraditi plan upravljanja otpadom.

JZU Dom zdravlja Pljevlja u potpunosti je spremna da odgovori zakonskim obavezama koje se ti u upravljanja otpadom, pa izrada ovog plana potvr uje tu posve enost.

Ciljevi i aktivnosti ovog plana usmjereni su na smanjenje koli ine otpada koji se stvara u JZU Dom zdravlja Pljevlja, kroz ve i broj aktivnosti, a posebno:

- razdvajanjem otpada na osnovne kategorije na mjestu stvaranja,
- pravilno pakovanje istog, obilježavanje i odlaganje.

Krajnji cilj ovog plana jeste doprinos zaštiti i unaprje enju zdravlja cjelokupne populacije, kao i zaštita i o uvanje životne sredine.

Primjena ovog plana, kojim se uspostavlja bezbjedno upravljanj otpadom, da e slede i doprinos:

- omogu i e iznalaženje uniformnog pristupa upravljanju infektivnim otpadom i uspostavljanje sistema upravljanja otpadom;
- pove a e bezbjednost u radu zaposlenih;

- unaprijedi e bezbjednost korisnika zdravstvene zaštite;
- smanji e rizik od širenja zaraznih bolesti;
- smanji e koli inu medicinskog otpada koji se stvara, i
- unaprijediti stanje životne sredine.

Sumiraju i sve aktivnosti koje je potrebno sprovesti, da bi se na pravi na in upravljalo opasnim otpadom u JZU Dom zdravlja Pljevlja, u ovom planu izdvajamo slede e korake: smanjenje koli ine otpada koji se proizvodi, razdvajanje i odvojeno sakupljanje otpada, poštovanje plana rasporeda mjesta za sakupljanje, obilježavanje i evidentiranje otpada, poštovanje puteva i na ina transporta otpada do privremenog skladišta, te pravilno koriš enje centralnog privremenog skladišta.

Sav otpad, opasan ili neopasan, koji se generiše pri pružanju zdravstvenih usluga predstavlja medicinski otpad. Drugim rije ima, pod medicinskim otpadom se podrazumijeva sav otpad koji nastaje u medicinskim ustanovama, medicinkim istraživa kim centrima ili laboratorijama.

To je heterogena mješavina, pri emu 10-25% ini opasan otpad rizi an po zdravlje i životnu sredinu

Medicinski otpad nastaje prilikom postavljanja dijagnoza, lije enja ili pružanja medicinske njege, kao i prilikom istraživanja koja se sprovode u zdravstvenim ustanovama nau ne, terapijske, dijagnosti ke ili sli ne medicinske djelatnosti.

Otpad koji poti e iz zdravstvenih ustanova samo jednim dijelom je medicinki otpad, koji se dalje može razvrstati u dvije grupe, i to: komunalni i opasni otpad. Komunalni otpad uklju uje uobi ajeni otpad, papir i kartonsku ambalažu, staklo i ostatke hrane. Otpad iz zdravstvenih djelatnosti smatra se opasnim, ukoliko posjeduje slijede a svojstva: štetnost, toksi nost, kancerogenost i infektivnost.

Opasni medicinski otpad sadrži elemente hemijske i biološke opasnosti bili oni vrsti, te ni ili gasoviti. Opasan medicinski otpad se prema svojstvima koje ga ine opasnim i prema mjestu nastanka dijeli na:

Patološki otpad: dijelovi ljudskog tijela - amputati, tkiva i organi odstranjeni tokom hirurških zahvata, tkiva uzeta u dijagnosti ke svrhe, placente i fetusi.

Infektivni otpad: se definiše kao opasan medicinski otpad koji sadrži i/ili može sadržati mikroorganizme koji zbog svog tipa i koncentracije mogu izazvati bolest ljudi i životinja, a ine ga kulture i pribor iz mikrobioloških laboratorija, oprema, materijal i pribor koji je bio u kontaktu s krvlju i ostalim izlu evinama infektivnih pacijenata uklju uju i hirurške zahvate i obdukciju, otpad od dijalize, infuzije i sli nih zahvata, transfuzije, otpad izolacije infektivnih pacijenata, rukavice i ostali pribor za jednokratnu upotrebu, kao i drugi otpad iz zahvata na pacijentima koji je potencijalno infektivan.

Oštri predmeti: predstavljaju sav medicinski otpad s oštricama ili šiljatim završecima koji sadrži koriš ene zaražene i potencijalno zaražene igle, lancete, štrcaljke, skalpele i tome sli ne oštre predmete koji su bili u kontaktu s pacijentom, s krvlju i ostalim izlu evinama pacijenata ili potencijalno infektivnim materijalom i može

ozlijediti kožu na ljudskom ili životinjskom tijelu.

Farmaceutski otpad: uključuje farmaceutske proizvode, lijekove i hemikalije koji su vraćeni s mjesta gdje su bili prolijeni, rasipani, pripremljeni a neupotrijebljeni, ili im je istekao rok upotrebe ili se trebaju baciti iz bilo kojeg razloga.

Hemijski otpad: obuhvaća vrste, te ne ili gasovite hemikalije koje se upotrebljavaju pri medicinskim, dijagnostičkim ili eksperimentalnim postupcima, iscjeljivanju i dezinfekciji.

Posude pod pritiskom: bočice koje sadrže inertne plinove pod pritiskom pomiješane s određenim elementima (antibiotik, dezinficijens, insekticid itd.) koje se apliciraju u obliku aerosola, a pri izlaganju višim temperaturama mogu eksplodirati.

Radioaktivni otpad: podliježe posebnim propisima.

Prema statističkim podacima Svjetske zdravstvene organizacije-WHO otpad koji nastaje u jednoj zdravstvenoj ustanovi ima sljedeći sastav:

- Opšti otpad 80%
- Patološki i infektivni otpad 15%
- Hemijski i farmaceutski otpad 3%
- Oštrice 1%
- Specijalni opasni otpad (citostatici, kontejneri u posude pod pritiskom, materije sa teškim metalima –slomljeni termometri, baterije i dr.) 1%

Klasifikacija otpada

Evropskim katalogom otpada, koji je donijela Evropska komisija 1994. godine kako bi se uvela zajednička terminologija širom Evropske zajednice i poboljšalo upravljanje otpadom, definisan je spisak otpada. Dokument nije konačan i povremeno se mijenja. Prema pomenutom katalogu otpad se definiše na osnovu sledećih triju kriterijuma:

1. Porijeklo otpada tj, definisanje industrijske grane ili sektora iz kojeg potiče otpad (prve dvije cifre- zdravstveni sektor-18)
2. Proces tokom kojeg nastaje otpad (druge dvije cifre-otpada koji nastaje pri pružanju zdravstvenih usluga u porodilištima, iz dijagnostike, liječenja ili prevencija bolesti kod ljudi-18 01)
3. Tip otpada (treće i četvrte cifre- neinfektivni otpad-otpada koje sakupljanje i odlaganje ne podliježe posebnim zahtjevima za sprečavanje infekcija 18 01 04).

U Evropskom katalogu otpada kategorije otpada pored klasifikacionog broja sa 6 cifara, mogu sadržati i zvezdicu koja stoji iza cifara. Zvezdica označava da taj otpad spada u opasan otpad (primjer: 18 01 03*- infektivni otpad).

Pravilnik o klasifikaciji otpada i postupcima njegove obrade i odstranjivanja („Sl. List CG“ broj 68/09) je dokument koji je usklađen sa evropskim zakonskim regulativima iz ove oblasti, pa je i nacionalni katalog otpada usklađen sa Evropskim katalogom. Katalog otpada predstavlja popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada, sa popisom djelatnosti koje proizvode otpad.

Medicinski otpad koji nastaje u JZU Domu zdravlja Pljevlja prema Pravilniku o klasifikaciji otpada i

postupcima njegove obrade i odstranjivanja, te prema nacionalnom katalogu , svrstava se u grupe:

1. **18 01 01;** 2. **18 01 03*;** 3. **18 01 04** i 4. **18 01 06** 5. **18 01 09** 6. **20 03 01**

Mjesta nastanka medicinskog otpada

Medicinski otpad koji ne predstavlja rizik unutar i van zdravstvenih ustanova kao: opšti otpad iz kancelarija, kartonske kutije i ostaci hrane, je otpad koji nastaje u svim organizacionim jedinicama Doma zdravlja Pljevlja. Taj otpad je sličan onom iz doma instava i sa njim se ne mora posebno rukovati. (izme u 70% i 90% medicinskog otpada pripada ovoj grupi otpada).

Biomedicinski i medicinski otpad koji zahtijeva posebnu pažnju nastaje na različitim mjestima u JZU Dom zdravlja Pljevlja, i to:

- Oštri otpad- predstavlja potencijalni rizik od infekcija i povreda, pa se sa njim mora upravljati sa posebnom pažnjom, nastaje u svim medicinskim organizacionim cjelinama ove ustanove. Ovaj otpad po šiframa iz kataloga potpada u kategoriju 18 01 01.
- Farmaceutski otpad (ljekovi koji se ne mogu upotrebljavati zbog isteklog roka ili nekog drugog razloga) nastaje jedino u Apoteci i po šiframa iz kataloga ova vrsta otpada potpada u kategoriju 18 01 09
- Krv i derivati krvi koji mogu biti zaraženi patogenim mikroorganizmima te se tretiraju kao infektivni otpad. Nastaje u prostorijama za intervencije i procedure kod izabranih doktora za djecu, odrasle i žene i Mikrobiološkoj laboratoriji i po šiframa iz kataloga potpada u kategoriju 18 01 03*.

Infektivni i visoko infektivni otpad tako e nastaje na različitim mjestima u Domu zdravlja Pljevlja, i to:

- Visoko infektivni otpad-mikrobiološke kulture nastaje isključivo u Mikrobiološkoj laboratoriji i po šiframa iz kataloga ovaj otpad potpada u kategoriju 18 01 03*.

Procjena količina

Tim za upravljanje medicinskim otpadom, koji je formiran u skladu sa Nacionalnom strategijom za upravljanje medicinskim otpadom, vrši procjenu godišnjih količina svih vrsta otpada koji nastaje u JZU Dom zdravlja Pljevlja.

Kroz ispitivanje koje se naziva **revizija otpada**, izrađuje se ukupna količina otpada koja nastaje svakoga dana, za svaku kategoriju, u svakoj organizacionoj jedinici.

Prije mjerenja, otpad se klasifikuje i razdvaja prema klasifikaciji propisanoj Pravilnikom o klasifikaciji otpada i postupcima njegove obrade i odstranjivanja („Sl. List CG“ broj 68/09).

Za reviziju otpada upotrebljava se formular prikazan u slijedećoj tabeli:

Mjesto sakupljanja otpada	Kategorija otpada (šifra iz kataloga)	Koli ina otpada na dan (masa i zapremina)													
		Pon		Uto		Sri		et		Pet		Sub		Ned	
		Kg	L	Kg	L	Kg	L	Kg	L	Kg	L	Kg	L	Kg	L

Prosje na dnevna koli ina svih vrsta otpada iznosi 4,0 kg dnevno, odnosno 1455,00 kg otpada godišnje.

NA IN UPRAVLJANJA OTPADOM

(sakupljanje, privremeno skladištenje, lokacija, transport i obrada otpada)

Razdvajanje, sakupljanje i obilježavanje medicinskog otpada

Razdvajanje otpada je praksa klasifikacije otpada u odgovaraju e tokove otpada odmah po nastanku (uz upotrebu posuda, kontejnera razli itih boja u zavisnosti od vrste otpada). Efikasno razdvajanje otpada na mjestu nastajanja je veoma zna ajno, jer štiti zdravlje zaposlenih i pacijenata, pove ava bezbjednost pri rukovanju, smanjuje troškove i podsti e recikliranje. Miješanje opasnog i neopasnog otpada nije dozvoljeno.

Pažljivo razdvajanje i odvojeno sakupljanje medicinskog otpada je dodatno optere enje za medicinsko osoblje, ali je ono osnova za pouzdano i sigurno upravljanje medicinskim otpadom. Razdvajanje može zna ajno smanjiti koli inu medicinskog otpada koja zahtijeva specijalizovani tretman.

Da bi odvojeno sakupljanje bilo mogu e, medicinsko osoblje na svim nivoima, a posebno medicinske sestre i tehni ari, treba da budu obu eni za razdvajanje otpada koji nastaje u njihovim organizacionim jedinicama.

Razdvojeni otpad treba staviti u kese za jednokratnu upotrebu odgovaraju e boje koje su postavljene na specijalne drža e ili smještene u plasti ne ili metalne kontejnere. Kese treba da budu dovoljno vrste da izdrže unutrašnje ili spoljašnje mehani ko ošte enje.

Najbolji na in za identifikaciju pojedinih kategorija otpada je odvajanje u ambalažu odre ene boje (boje ambalaže preporu ene Nacionalnom strategijom prikazane su u narednoj tabeli).

OTPAD		SPREMIŠTE/ KONTEJNER/ POSUDA		
KATEGORIJA	VRSTA	TIP	BOJA I OZNAKA	KARAKTERISTIKA
Opasni	Infektivni otpad	Kontejner ili plasti na vre a u drža u/posudi	Žuta sa oznakom „INFEKTIVNI OTPAD“	Osigurano protiv curenja
Visoko opasni	Odre eni lijekovi i hemijski otpad	Kontejner ili plasti na vre a u drža u/posudi	Žuta sa oznakom „VISOKO RIZI NO“	Osigurano protiv curenja
Oštri predmeti	Igle, lancete...	Kutija koja se može zape atiti	Žuta sa oznakom „OŠTRI PREDMETI“	Osigurano protiv probijanja i curenja
Opšti	Sli no komunalnom otpadu	Plasti na vre a ili kontejner	Crna	Bez posebnih zahtjeva

Svi kontejneri, posude i kese za sakupljanje infektivnog otpada moraju biti žute boje i obavezno moraju biti ozna eni me unarodnim simbolom za obježavanje otpada koji predstavlja biološku opasnost:

Sistem obilježavanja razdvojenog za tretman i odlaganje prikazan je u slijede oj tabeli:

otpada bojom, za usmjeravanje u odre ene tokove

Oznaka bojom	Crna	Zelena	Žuta	Žuta
Oznaka			„Infektivni otpad“	„Visoko rizi no“
Tok otpada	Komunalni otpad	Otpad iz toka komunalnog otpada koji se može reciklirati	Infektivni medicinski otpad koji klasifikuje isklju ivo medicinsko osoblje	Opasni otpad koji klasifikuje isklju ivo farmaceutski tehni ar
Vrsta otpada	Papirni ubrusi i maramice Nekontaminirani otpad Opšti otpad Neinficirani	Novine Papir Konzerve Staklene boce Karton ista ambalaža	Zavojni materijal i tupferi zaprljani krvlju i tjelesnim te nostima Laboratorijski infektivni otpad	Ljekovi i farmaceutske hemikalije sa isteklim rokom upotrebe Živa i dr.teški

	zavojni materijal	Plasti ne flaše	Upotrijebljeni oštri predmeti (igle, sistemi za infuzije) Špricevi Sterilisani visoko rizi ni laboratorijski otpad Kontaminirani predmeti	metali.
Vrsta kontejnera	Crne kese ili odgovarajuće obježene kartonske kutije	Kese ili kutije koje su u skladu sa programom recikliranja	Žute kese i žuti kontejneri sa me unarodnim simbolom za biološku opasnost	U zaključnoj kutiji za lijekove Žuti kontejneri sa oznakom „Visoko rizi no“
Procedura sakupljanja	Sakuplja se unutar ustanove i odlaže u kontejnere javnog komunalnog preduzeća	Sakuplja se unutar ustanove i odlaže u posebne kontejnere do preuzimanja od strane specijalizovanog preduzeća	Sakuplja se unutar ustanove i odlaže u posebno privremeno skladište do preuzimanja od strane ovlaštenog preduzeća	Sakuplja se unutar ustanove i skladišti do planiranog preuzimanja od strane ovlaštenog preduzeća
Postupak trajnog odlaganja	Deponija	Ponovna upotreba -reciklaža	Termi komehani ka obradapa odlaganje na deponiju	Obrada i uništavanje (spaljivanjem)

Medicinski otpad razvrstava se na mjestu nastanka uz poštovanje slijedećih pravila:

- na mjestu nastanka otpada, mora biti dovoljan broj ambalažnih jedinica (kontejnera, držača, kesa i sl.);
- infektivni otpad treba da se pakuje u kese koje su kompatibilne sa utvrđenim procesom tretmana, po uputstvu preduzeća ovlaštenog za tretman;
- opasan i neopasan otpad ne smiju se miješati;
- ukoliko je greškom došlo do miješanja opasnog i neopasnog otpada, cjelokupna količina otpada se smatra opasnim;
- oštri predmeti treba da se sakupljaju zajedno, bez razlike da li su kontaminirani ili ne;
- lijekovi sa isteklim rokom trajanja treba da se hitno vrate u apoteku;
- hemijski otpad –reagensi iz različitih izvora ne smiju se miješati;
- hemijski otpad treba da se pakuje u dostavnu ambalažu, ili ambalažu koja je posebno prilagođena vrsti hemikalije i načinu odlaganja;
- otpad koji sadrži veliki procenat teških metala (kadmijum ili živu) treba da se sakuplja posebno;
- osoblje koje rukuje otpadom mora nositi zaštitnu opremu;
- kese, kontejnere i drugu ambalažu treba puniti do trećetvrtine zapremine i zatim odlagati;
- kese sa infektivnim otpadom se vezuju vezivanjem dvostrukog vora ili plastičnom sigurnosnom

- trakom, tako da ne mogu da se otvore u toku transporta;
- kontejneri moraju biti dobro zatvoreni (zatvorene žute kese i kontejneri se nikada ponovo ne otvaraju);
  - ukoliko dođe do oštećenja kese, ona se stavlja u drugu, istu takvu kesu;
  - u slučaju da se dogodi probijanje ambalaže potrebno je obezbijediti odgovarajuće išenje i dezinfekciju.

Na mjestu za razdvajanje medicinskog otpada treba postaviti uputstva za lica koja su zadužena za razdvajanje, identifikaciju i sakupljanje otpada.

Neophodno je da se kese i kontejneri prije transporta u privremeno skladište zatvore i označe etiketom sa podacima o mjestu, vremenu nastanka i sadržaju otpada. Etiketa za obilježavanje sadrži i simbol za biološku opasnost i prikazana je na slijedećoj slici:

OPASNOST! INFektivNI MEDICINSKI OTPAD	
Organizaciona jedinica mjesto nastanka otpada:	Datum:
	Vrijeme:
	Masa (kg.):
Ime osobe koja popunjava deklaraciju:	
Šifra iz kataloga otpada:	

Osoblje koje je zaduženo za održavanje isto se treba da postupa sa žutim kesama posebno pažljivo, te da ove kese uvijek odvojeno od drugog otpada.

Kontejneri za otpad treba da budu postavljeni kesama odgovarajuće boje kojom se obježava vrsta otpada koja se nalazi u njima.

Opasan medicinski otpad mora se do konačne obrade sakupljati i skladištiti u ambalaži koja ispunjavaju slijedeće uslove:

- nepropusna i zaprešna kako bi se spriječilo širenje mikroorganizama,
- otporna na vlagu i mehanička oštećenja (spolja i unutra),
- neprovidna,
- dovoljno čvrsta da se ne može pocijepati ili rasprsnuti pod normalnim uslovima upotrebe i rukovanja,
- da je od materijala koji odgovara za odlaganje određene vrste otpada,
- pogodna za transport i skladištenje.

Transport medicinskog otpada

Nakon razvrstavanja prema opasnim svojstvima i odlaganja u odgovaraju u ambalažu, opasan medicinski otpad se transportuje do mjesta privremenog skladištenja.

Kese sa prikupljenim infektivnim otpadom, propisno zatvorene i objeležene, stavljene u plasti ni kontejner, prevoze se do prostora za privremeno odlaganje, najmanje jednom dnevno, a po mogu stvu jednom u smjeni.

Za transport infektivnog otpada koriste se namjenski kontejneri od vrste plastike, zapremine od najmanje 60 l, koji nemaju oštre ivice koje bi mogle da oštete ambalažu i koji se lako iste i dezinfikuju. U ove kontejnere se stavljaju zatvorene i obilježene kese sa infektivnim otpadom i/ili žute kutije sa oštrim instrumentima.

Lica zadužena za zbrinjavanje otpada treba da budu obu ena za rukovanje medicinskim otpadom i da budu opremljena radnom ode om i li nom zaštitnom opremom, u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

Prije transporta sav otpad koji se odlaže u privremeno skladište treba da se izmjeri i evidentira u tabeli koja slijedi , kako bi se ti podaci koristili za ažuriranje Plana upravljanja otpadom.

Tabela : Evidencija o otpadu primljenom u privremeno skladište

Datum	Mesto nastanka otpada (odeljenje)	Oštri predmeti	Infektivni materijal	Neinfektivni materijal	Hemikalije	Ljekovi	Druga farmaceutska sredstva	Ostalo	Ukupna koli ina
		kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg

Privremeno skladištenje medicinskog otpada

Medicinski otpad odlaže se u odgovaraju e posude i privremeno skladišti u posebno odvojenom prostoru do predaje preduze u koje ima ovlaš enje za upravljanje medicinskim otpadom shodno Zakonu.

JZU Dom zdravlja Pljevlja, kao mjesto privremenog skladištenja opasnog medicinskog otpada koristi

prostor u objektu koji je predviđen za tu namjenu, koji je:

- odgovarajuće veličine u odnosu na količinu proizvedenog otpada i u skladnost njegovog skupljanja i odnosnjenja;
- jasno i vidljivo označenim natpisom o namjeni prostora, zabrani ulaska neovlaštenim licima, kao i upozorenjem o mogućnosti ugrožavanja zdravlja ljudi,
- lako dostupan osoblju zdravstvene službe zaduženom za upravljanje otpadom;
- zaključan, čime se sprečava pristup neovlaštenim licima;
- lako dostupan kolicima ili kontejnerima za sakupljanje otpada unutar zdravstvene službe i vozilima za transport otpada;
- nedostupan životinjama i drugim prenosiocima infektivnih agenasa;
- dobro osvijetljen i sa obezbijeđenom prirodnom ili vještačkom ventilacijom;
- sa obezbijeđenom zaštitom od atmosferskih uticaja;
- sa obezbijeđenom protivpožarnom zaštitom u skladu sa posebnim propisima.

Shodno članu 32 i 33 Zakona o upravljanju otpadom („Sl.list CG“ br. 64/11) usluge preuzimanja i obrade medicinskog otpada, vrši **Ekomedika- D.O.O , Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 1A (VII sprat)- Podgorica** u skladu sa Ugovorom o koncesiji za upravljanje medicinskim otpadom br. 04-2053/11 od 05.07.2011 godine, potpisanog od strane Ministarstva zdravlja i Konzorcijuma OPM Ekomedika. Farmaceutski otpad će biti predat firmi "Hemosan" Bar na dalju obradu (šifre:18 01 06* i 18 01 09).

MJERE

Za sprečavanje proizvodnje otpada ili smanjenje količine otpada i njegovog negativnog uticaja na životnu sredinu.

Aktivnosti za sprječavanje nastanka otpada

Sledeći principi predstavljaju mjere kojih se svi zaposleni u JZU Dom zdravlja Pljevlja pridržavaju prilikom upravljanja otpadom:

- **SPRIJEČAVANJE** nastanka otpada,
- **SMANJENJE** količine koja nastaje,
- **PONOVNA** upotreba (ambalaža),
- **RECIKLIRANJE** i **POVRATA ENERGIJE**,
- **KONTROLISANO ODLAGANJE**.

Radi izbjegavanja, odnosno minimiziranja stvaranja otpada u ustanovi sprovode se određene politike i prakse koje uključuju:

- redukciju količina otpada na izvoru - ograničavanje nabavke materijala koji stvaraju opasan otpad, odnosno zamjena istih sa pogodnijim,
- korištenje proizvoda koji mogu da se recikliraju,
- razdvajanje otpada - smanjenje količina opasnog otpada,
- dobra praksa primijenjena na upotrebu lijekova i hemikalija.

Kako u lancu nastanka otpada svi zdravstveni radnici i saradnici imaju određenu ulogu, to samim tim treba da budu i dobro obučeni za njegovu minimizaciju i upravljanje.

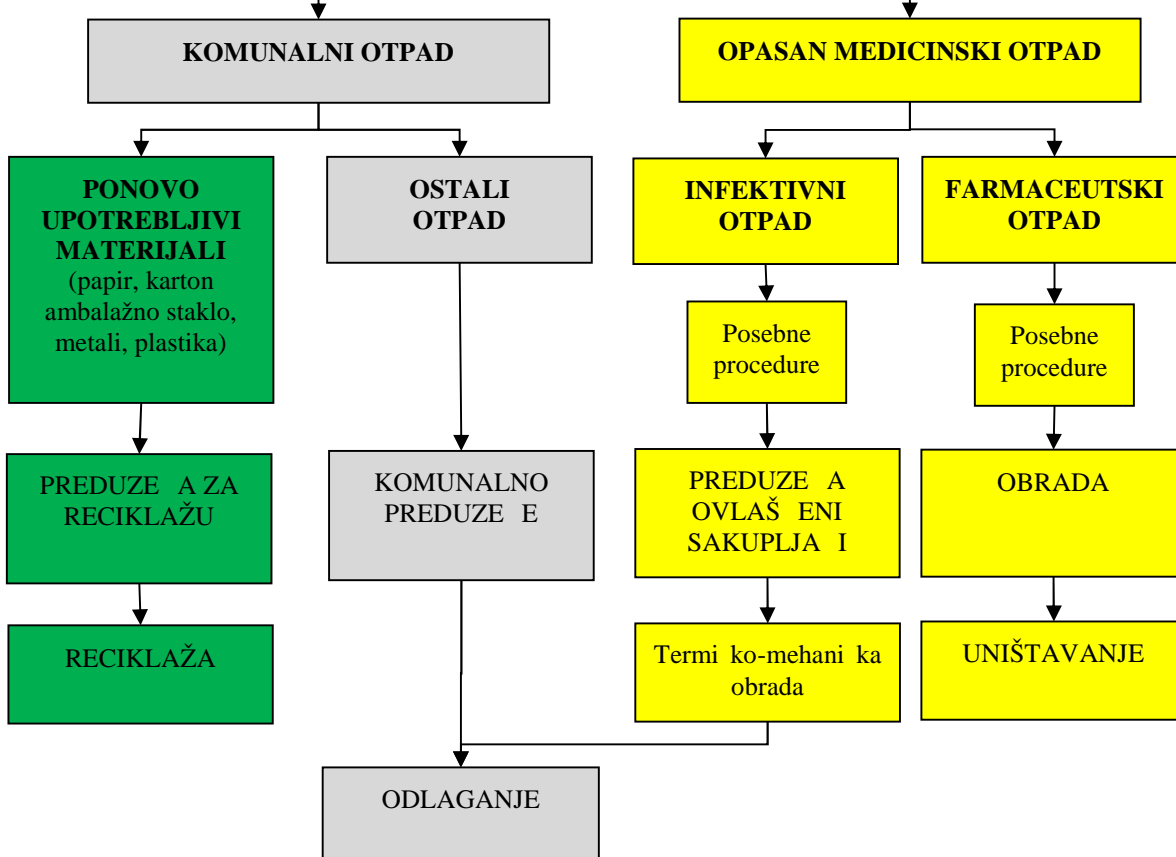
Koriste li pomenute principe u upravljanju medicinskim otpadom u ustanovi, potrebno je sprovesti slijedeće postupke:

- ograničiti zalihama - naručivati što manje količine lijekova i reagensa,
- kupovati uglavnom od dobavljača koji prihvataju vraćanje lijekova sa isteklim rokom trajanja (naročito za određene vrste lijekova za koje postoji vjerovatnoća da se ne mogu brzo utrošiti i da će duže stajati u zalihama),
- iskoristiti prvo lijekove sa najstarijim datumom proizvodnje,
- iskoristiti kompletan sadržaj iz svake bočice i kutije,
- mjesno vršiti provjeru zaliha i datuma isteka roka upotrebe lijekova i reagensa,
- gdje god je moguće koristiti instrumente i materijale koji ne sadrže živu i teške metale,
- kod primjene standarda ili reagenasa koji sadrže opasne materije, pripremati količine koje će se upotrijebiti u bliskoj budućnosti kako bi se izbjegla proizvodnja otpadnog materijala,
- gdje god je moguće u laboratorijskim procesima i procedurama zamijeniti toksične hemikalije manje toksičnim,
- izbjegavati kontaminaciju (mješanje) neopasnog otpada infektivnim ili drugim opasnim supstancama,
- odvojeno sakupljati papir, staklo i plastiku, u cilju podrške programa reciklaže otpada.

**OTPAD U JZU DOM ZDRAVLJA
PLJEVLJA**

SMANJENJE OTPADA
KVANTITATIVNO
(višekratna upotreba, velika pakovanja)
KVALITATIVNO
(vrste materijala, organizacija i sl.)

**RAZVRSTAVANJE I ODVOJENO SAKUPLJANJE
OTPADA UNUTAR USTANOVE**

Mjere koje se sprovode u slučaju izlivanja infektivnog medicinskog otpada

U toku rukovanja infektivnim otpadom uvijek može da dođe do prosipanja i kontaminacije okoline, čak i ako su preduzete sve mjere prevencije. Osoblje mora da bude obučeno za postupanje u takvim situacijama.

U slučaju prosipanja infektivnog otpada neophodno je:

- evakuisati prostoriju ili područje gdje se incident dogodio;
- zaustaviti dalje prosipanje i raznošenje infektivnog otpada;
- obavijestiti šefa tehničke službe;
- utvrditi vrstu otpada;
- posuti dezinfekciono sredstvo koncentrično, počev od spoljne granice ka centru, po prosutom otpadu;
- nakon 30 minuta pokupiti prosuti otpad u žutu plastičnu kesu za infektivni otpad ili u kontejner za oštre predmete;
- u istu kesu staviti i pribor kojim je izvršeno čišćenje;
- izvršiti dezinfekciju kontaminiranog prostora;
- dekontaminirati oči i kožu i dezinfikovati ih odgovarajućim sredstvima;
- pružiti medicinsku pomoć ukoliko je potrebno.

Po završenoj sanaciji prostora, potrebno je sačiniti izvještaj o nastalom slučaju.

Pratnje kvaliteta sistema upravljanja otpadom

Sistem upravljanja otpadom neophodno je redovno pratiti, uz pratnju sa odgovarajućim standardima u inostranstvu. Tako se sistem stalno poboljšava.

Monitoring nad sprovođenjem plana vrši se tako što se mjesečno utvrđuju količine i načini tretiranja medicinskog otpada u organizacionim jedinicama koje taj otpad generišu, te njihov uticaj na okolinu.

Ovlašćeno lice proizvođača otpada,
dr Ilhan Tursumovi

MP.
